

Uit de Pers

DE WOLFSBERG EN DE MUNTBERG *)

Het antwoord van de regering op vragen van het Kamerlid Hiemstra.

Op vragen van het Tweede Kamerlid Hiemstra:

1. Kunnen de ministers mededeelen of heeft plaats gehad en tot welk resultaat heeft geleid het in de vergadering van de Kamer van 29 November 1928 door den toenmaligen minister van binnenlandsche zaken en landbouw toegezegd overleg met den minister van financiën omtrent de mogelijkheid, de landgoederen de Wolfsberg en de Muntberg te Groesbeek alsnog van Staatswege aan te koopen?

2. Indien niet tot aankoop van Staatswege is of zal worden besloten, kunnen de ministers dan mededeelen, welke voorwaarden door den Staat zijn bedongen ten aanzien van het beheer en de exploitatie der voormelde landgoederen, in verband met de in uitzicht gestelde jaarlijksche Rijksbijdrage aan de Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten in Nederland, ter betaling van een deel der annuïteten voor een, door voornoemde vereeniging, aangegane leening?

hebben de ministers van binnenlandsche zaken en landbouw en van financiën geantwoord:

1. Het overleg omtrent de mogelijkheid om de landgoederen de Wolfsberg en de Muntberg alsnog aan den Staat in eigendom te doen overgaan, is daags na de vergadering van 29 November 1928 begonnen, doch heeft niet geleid tot de slotsom, dat aankoop van Staatswege de voorkeur zou verdienen.

2. De toekenning gedurende een termijn van 40 jaar van een jaarlijksche bijdrage van f 8000.— aan de Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten in Nederland heeft plaats, indien en voor zoover de wetgevende macht daarmede instemt en verder onder de volgende bepalingen, die in de met de vereeniging gesloten akte zijn opgenomen.

Artikel 1. Waar in deze overeenkomst verder gesproken wordt van:

- a. „de Vereeniging” wordt daarmede bedoeld: „contractante ter andere”;
- b. „de minister” wordt daarmede bedoeld: „de minister van binnenlandsche zaken en landbouw”.

Artikel 2. De bijdrage wordt verleend in het belang van de bewaring van natuurschoon. De uitbetaling zal geschieden in het 4de kwartaal van elk jaar; die over 1928 zoo spoedig mogelijk na onderteekening dezer overeenkomst.

Artikel 3. De bijdragen mogen alleen worden besteed voor rente en aflossing van de geldleening, die de vereeniging ter voldoening der kooppenningen bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds heeft aangegaan, benevens voor het behoud der landgoederen met daartoe behoorende huizen en — na verkregen goedkeuring van den minister — ook voor uitbreiding van het bezit of tot andere vermeerdering van de waarde der terreinen, waarbij niet in aanmerking wordt genomen de normale waardevermeerdering der bosschen of verbetering der gronden.

Artikel 4. Door de vereeniging zal een afzonderlijke boekhouding worden ingericht en bijgehouden voor de in dit contract bedoelde landgoederen.

Als jaarlijksche onkosten der vereeniging zal op de exploitatierekening

*) Ontleend aan de Nieuwe Rotterdamsche Courant van Zaterdag 28 Dec. 1929. Ochtendblad C

worden gebracht een bedrag van duizend gulden (f1000.—) voor haar bemoeiingen en kantoor-onkosten.

Artikel 5. De landgoederen moeten eigendom der vereeniging blijven. Zij behoudt zich echter de vrijheid voor de landhuizen met omgeving te verkoopen, behoudens goedkeuring van den minister. De opbrengst daarvan zal besteed worden in overleg met en onder goedkeuring van den minister, hetzij voor aflossing van schuld aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, hetzij tot afronding en uitbreiding der terreinen.

Artikel 6. Na afloop van den termijn van 40 jaren, wanneer alle in het hoofd dezer bedoelde bijdragen zijn genoten, is de vereeniging verplicht de landgoederen aan den Staat aan te bieden, tegen een prijs, gelijkstaande met de taxatie, gedaan door drie deskundigen — waarvan één wordt aangewezen door elk der partijen en de derde door de twee aldus aangewezenen, of, zoo deze niet tot overeenstemming komen, door den president der arrondissements-rechtbank te 's-Gravenhage —, verminderd, voor zoover dit mogelijk is, met wat door den Staat gedurende den termijn van 40 jaren aan bijdragen is uitgekeerd.

De Staat is verplicht te beslissen binnen één jaar na het aanbod en binnen drie maanden na de eventueele aanvaarding de overdracht te doen plaats vinden.

Indien de Staat het aanbod aanvaardt, zullen de door de vereeniging aangegane verplichtingen door den Staat moeten worden overgenomen, mits voor het aangaan van die verplichtingen vooraf de goedkeuring van den minister verkregen is. Deze goedkeuring behoeft niet verkregen te worden voor die verplichtingen, welke uit het gewone beheer voortvloeien, of welke een gevolg zijn van de voorwaardelijk verleende voorschotten der gemeenten Nijmegen en Groesbeek.

Als grondslag der bovengenoemde taxatie wordt aangenomen de vrije verkoopswaarde. Het bedrag, dat aan de vereeniging zal worden uitgekeerd voor overname der goederen, zal nimmer minder mogen bedragen dan het bedrag, dat door de vereeniging in eenigerlei vorm uit eigen middelen aan de over te dragen terreinen zal zijn ten koste gelegd, volgens de door haar gehouden boekhouding, mits de winst-en-verliesrekening telken jare door den minister zal zijn goedgekeurd.

Artikel 7. Indien de vereeniging binnen bovenbedoelden termijn van 40 jaren ter zake dezer landgoederen niet aan de voorwaarden tot behoud van het natuurschoon heeft voldaan, is zij verplicht de landgoederen aan den Staat aan te bieden, tegen een prijs, gelijkstaande met hetgeen door de vereeniging in eenigerlei vorm uit eigen middelen aan de over te dragen terreinen zal zijn ten koste gelegd, volgens de boekhouding in het vorige artikel bedoeld. Behalve de verplichtingen in het vorige artikel genoemd zullen door den Staat dan tevens worden overgenomen de verplichtingen, die de vereeniging alsdan nog tegenover het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds heeft.

De Staat heeft het recht de landgoederen, onder voorwaarden als in het eerste lid van dit artikel bedoeld, over te nemen, mits de overdracht geschiedt vóór 1 Mei 1931.

Artikel 8. Alle geschillen, welke naar aanleiding van deze overeenkomst mochten rijzen, zullen worden beslist door een commissie van drie scheidslieden, door partijen in onderling overleg te benoemen, en bij gebreke van overeenstemming te benoemen ten verzoeke van de meest gereede partij door de arrondissements-rechtbank te 's-Gravenhage.

ONDESKUNDIG BOSCHBEHEER 1)

door Prof. A. te Wechel

Op Staatskosten.

De Regeering geeft 40 × f 8000 cadeau aan de Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten, zonder tegenprestatie. — Geen enkele controle op het beheer, dat thans reeds te kort schiet uit technisch oogpunt. — Een merkwaardige overeenkomst.

Ruim een jaar geleden (11 November 1928) schreef ik in dit dagblad een artikel (Deskundig Boschbeheer) en toonde daarin aan hoe de Staat der Nederlanden den aankoop van de bosschen bij Nijmegen, den Wolfsberg en den Muntberg, meende te moeten financieren, zonder zelf eenig recht op die bosschen te verkrijgen, ja, zonder eenig toezicht te kunnen uitoefenen op het beheer door den toekomstigen eigenaar, de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten, die de ruim 500 ha bosch dus zonder tegenprestatie van den Staat cadeau zou krijgen. Genoemde vereeniging zou het voor den aankoop benoodigde bedrag, op een klein gedeelte na, leenen van het Burgerlijk Pensioenfonds, terwijl de Staat de vereeniging door een jaarlijksch subsidie van f 8000 in de gelegenheid zou stellen deze leening met de rente in 40 jaar af te lossen.

Bij de behandeling van de landbouwbegrooting voor 1929 in de Tweede Kamer brachten verschillende leden ernstige bezwaren tegen deze vreemde transactie in. Nadat de toenmalige minister had toegezegd, dat alsnog zou worden overwogen of niet de Staat zelf tot aankoop zou overgaan, aangezien de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten daartegen wel geen bezwaar zou hebben, werd de post van f 8000 (de eerste van de veertig) zonder stemming goedgekeurd.

Nu heeft kort geleden het Tweede Kamerlid Hiemstra tot de ministers van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Financiën de vragen gericht, tot welk resultaat het overleg met meergenoemde vereeniging heeft geleid, en, indien niet tot aankoop van Staatswege is of zal worden besloten, welke voorwaarden door den Staat zijn bedongen ten aanzien van het beheer, in verband met de in uitzicht gestelde jaarlijksche bijdrage (40 × f 8000).

De ministers hebben daarop geantwoord, dat het overleg niet geleid heeft tot de slotsom, dat aankoop van Staatswege de voorkeur zou verdienen en publiceren dan de bepalingen, die in een met de vereeniging gesloten overeenkomst zijn opgenomen.

Zelden zijn wij over bepalingen zoo verwonderd geweest al over deze! Het blijkt, dat de regeering inderdaad 40 × f 8000 cadeau geeft, zonder tegenprestatie en zonder de zekerheid, dat daarmee het doel, een behoorlijk beheer van de bosschen op den Munt- en Wolfsberg, bereikt wordt.

De bepalingen zijn zoo merkwaardig, dat zij verdienen in het volle daglicht gesteld te worden, hetgeen niet anders dan nuttig kan zijn, aangezien er nog één uitweg is, om van de dwalingen des weegs terug te keeren. De Staat heeft zich n.l. in het voorlaatste artikel het recht voorbehouden de landgoederen over te nemen vóór 1 Mei 1931. Door maatregelen op de ontwerp-begrooting voor 1931 of door afstemming van het subsidie van f 8000 voor 1931 en het voteeren van een bedrag voor aankoop van bedoelde bosschen, kan de situatie nog gered worden. In de hoop op deze mogelijkheid, kom ik opnieuw op deze aangelegenheid terug.

Ik zou dat niet doen, als ik het beheer dier bosschen in handen van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten volkomen veilig wist. Maar dit lichaam wenschte geen deskundig beheer en liet bij monde van den minister van Financiën op 12 December 1928 in de Tweede Kamer verklaren, dat zij voor geen geld de practisch gevormde boschwachters voor wetenschappelijk opgeleide jongelui, die men elders aantreft, zou willen ruilen.

1) Ontleend aan De Telegraaf van Vrijdag 10 Jan. 1930 Avondblad 2.

Deze vereniging heeft ook weten te bewerken, dat zij niet behoeft te voldoen aan artikel 7 van de boschwet 1922, in zoverre daarbij aan Vereenigingen van algemeen nut wordt opgedragen van het voornemen van velling of dunning aan het Staatsboschbeheer kennis te geven. Zij wil dus geen beheer door wetenschappelijk opgeleide personen en geen toezicht van Staatswege, ook niet, al betaalt de Staat de aankoopssom van onder haar bemoeiing staande bosschen. Zij wil kostbare productiebosschen als de Wolfs- en Muntberg doen beheeren door practici onder oppervlakkig toezicht (enkele dagen per jaar) van een wél is waar zeer enthousiasten, maar niet boschwetenschappelijk gevormden natuurlieverhebber. Zij wil terug naar de vorige eeuw, waardoor schade aan haar, door den Staat betaalde, bosschen niet achterwege niet achterwege kan blijven.

Er zijn trouwens reeds aanwijzingen, dat het beheer van den Wolfs- en Muntberg technisch te kort schiet. De wijze waarop de beukenlanen werden opgesnoeid is van dien aard, dat den boschbouwkundige de haren te berge rijzen, en, wat erger is, het voortbestaan dier lanen gevaar loopt. Hoe zal het bosch zelf er uit zien na enige tientallen jaren ondeskundig beheer?

De regering voelt in dit opzicht blijkbaar ook eenig gevaar. In de akte werd n.l. in artikel 7 de bepaling opgenomen, dat de vereniging, indien zij niet aan de voorwaarden tot behoud van natuurschoon voldoet, de bosschen aan den Staat zal moeten aanbieden. Ik vraag mij af, wie hier als beoordeelaar zal moeten optreden? Kan niet ook een heide met boomgroepen evenzeer of meer bijdragen tot het natuurschoon, als de thans aanwezige bosschen? Maar wat zal er in zulk geval van het kostbare bosch overgebleven zijn? De vereniging heeft zich daarover geen zorgen te maken, daar zij volgens art. 7 alle uitgaven, die in eenigerlei vorm door haar uit eigen middelen aan de terreinen zullen zijn ten koste gelegd, volgens een door haar aan te houden boekhouding, zal terug ontvangen. Hieronder zal ook begrepen zijn een bedrag overeenkomende met een jaarlijksche uitgave van f 1000, die de vereniging voor administratiekosten mag uitboeken. Een nobeler straf voor een ondeskundig beheer zal wel niemand kunnen uitdenken!

Nu wil ik gaarne toegeven dat de kans op algeheele verwaarloozing niet groot is, maar niet onmogelijk acht ik h.v. groote brandschade, als gevolg van het niet treffen van deskundige maatregelen. Moet dan de Staat de restanten overnemen en bovendien aan de vereniging o.a. ettelijke malen f 1000 uitbetalen voor geboekte administratiekosten?

Nog vreemder en nog nadeeliger is de bepaling in artikel 6, die de vereniging verplicht na afloop van den termijn van 40 jaren de landgoederen aan den Staat aan te bieden tegen een prijs, gelijkstaande met de taxatie volgens de vrije verkoops waarde, verminderd met wat door den Staat gedurende den termijn van 40 jaren aan bijdragen is uitgekeerd.

Men stelle zich helder voor den geest, wat dit beteekent! Thans zijn de landgoederen te koop voor ruim drie ton. Over 40 jaren als Nijmegen zich nog veel meer zal hebben uitgebreid en de vraag naar bouwgrond in de omgeving zeer zal zijn toegenomen zal de Staat de vrije verkoopwaarde moeten betalen. Reken ik, dat dan voor de terreinen, die dan zeker als bouwterrein zeer begeerd zullen zijn, slechts een waarde van 50 cent per m² wordt betaald, dan kom ik reeds op een bedrag van bijna drie miljoen gulden. Daarvan mag dan de Staat f 320.000 in mindering brengen. Ons nageslacht zal ons wel buitengewoon dankbaar zijn voor deze merkwaardige bepaling!

Tenslotte haal ik uit de „akte" nog de in artikel 4 vervatte bepaling aan, waarin wordt voorgeschreven, dat de landgoederen, behalve de landhuizen met omgeving, eigendom blijven van de vereniging. Dit schijnt een goede maatregel, maar... elke sanctie daarop ontbreekt. Het is een aardige hersengymnastiek te overdenken, wat alles zou kunnen gebeuren als de vereniging ongehoorzaam zou zijn en de landgoederen toch zou verkoopen, b.v. om gelden beschikbaar te krijgen voor aankoop van terreinen waarvan het beheer meer strookt met het doel der vereniging dan het exploiteeren van productiebosschen, zooals die op den Wolfs- en Muntberg in wezen zijn.

Tot zoover over de uiterst merkwaardige schenkingsakte die de Staat

der Nederlanden de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten aanbiedt, indien de volksvertegenwoordiging zulks niet weet te voorkomen. Dit laatste is echter op zeer eenvoudige wijze mogelijk, in de eerste plaats door het verwerpen van den subsidiepost van f 8000 op de begrooting voor het jaar 1931.

Deze f 8000 zal dan kunnen worden gebruikt voor de aflossing van de leening die de Staat zelf aangaat bij het Burgerlijk Pensioenfonds teneinde over de noodige fondsen te kunnen beschikken voor aankoop van rijkswegen van beide meergenoemde landgoederen. Voor rente en aflossing van een bedrag van ruim drie ton is echter behalve deze f 8000 nog eenzelfde bedrag noodig, dat de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten zou vinden uit de netto-opbrengsten uit de bosschen in kwestie, die, zooals ik vroeger reeds aantoonde, zeker op f 9000 's jaars geschat mogen worden.

Bij den Staat is dit niet zoo eenvoudig daar de inkomsten ten bate van het departement van Financiën geboekt worden en rente en aflossing door Binnenlandsche Zaken en Landbouw betaald moeten worden. Op de begrooting van laatstgenoemd departement zou dus een bedrag van f 16000 voor rente en aflossing gebracht moeten worden, waartegenover een post van f 8000 verdwijnt. Waar thans voor den boschbouw (aankoop van gronden etc.) f 94.000 op de begrooting staat, zou in het vervolg deze post f 110.000 moeten beloopten, waarvan f 16.000 voor financiering van den aankoop van de bosschen op den Wolfs- en Muntberg. Daarvoor wordt dan de Staat onbezwaard eigenaar van die bosschen en van stonde af aan nemen de netto-inkomsten van het Staatsboschbeheer met f 9000 per jaar toe.

Het schijnt alles zóó eenvoudig, dat men zich wel moet afvragen, waarom het overleg tusschen de ministers en meergenoemde vereeniging niet tot overeenstemming heeft geleid. Mocht er bezwaar bestaan tegen het doen beheeren van deze bosschen door het Staatsboschbeheer — ik zou overigens niet kunnen vermoeden waarop dit bezwaar kan berusten — waarom is dan niet de eisch gesteld van deskundig beheer, b.v. door de Nederlandsche Heidemaatschappij of anderen of van deskundig toezicht op het beheer, indien de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten zoo zeer gesteld is op eigen-beheer? Nogmaals, voor ons technici, blijft het volkomen onbegrijpelijk, dat op deze, ik mag wel zeggen zeer zonderlinge wijze, Staatsgelden in boschbezit worden vastgelegd, zonder eenigen waarborg voor een doelmatig en deskundig beheer en zonder dat tegenover deze zeer groote uitgaven eenigerlei voordeel voor den Staat komt te staan.

Terecht staat op de bekende plaat van het Staatsboschbeheer: „Nederlanders breidt Uw boschbezit uit”. Ik zou daaraan willen toevoegen: „maar behoedt U voor ondoelmatige uitgaven!”

NUT EN WEZEN VAN BOSCHBRANDVERZEKERING ¹⁾

door D. van Maaswinkel.

Het is niet te verwonderen, dat de boschbrandverzekering een afzonderlijken tak van verzekering is geworden, aangezien de bestaande brandverzekeringmaatschappijen gewoonlijk de verzekering van andere objecten tot doel hebben en slechts bij uitzondering bosschen verzekeren. Wel komen nu en dan posten tot stand op de Beurs, doch ook dit behoort tot de uitzonderingen. Over het algemeen worden deze verzekeringen door maatschappijen en makelaars niet erg begeerd om het groote risico dat er aan verbonden is. Dit risico vindt zijn oorzaak in het feit, dat men met het te verzekeren object te weinig bekend is en het zich bezwaarlijk leent voor een ongeziene acceptatie. Het gevolg is dan ook, dat een object, hetwelk op de Beurs verzekerd is dikwijls een teleurstelling oplevert voor de verzekeraars, niettegenstaande het feit, dat van de verzekeringnemers meestal een vrij hooge premie wordt gevraagd. Wanneer een bosch, dat

¹⁾ Ontleend aan de Nieuwe Rotterdamse Courant van Woensdag 25 December 1929.

voor den eigenaar een speculatieve waarde vertegenwoordigt (bijv. bouwterrein) in verzekering wordt gegeven, is een hooge premie geen groot bezwaar, doch, wanneer het een bezitter betreft die zijn bosch als zoodanig exploiteert, wordt de zaak anders. Waar het bosch zelf reeds geen groote baten oplevert, spreekt het vanzelf, dat de lasten en kosten om die baten te verkrijgen zoo gering mogelijk gehouden moeten worden. Bij een eenigszins uitgebreid boschbezit wordt de premie voor brandverzekering dan ook al spoedig te drukkend.

Men heeft dus uitgezien naar een oplossing en heeft deze gevonden door op onderlinge basis voor de boschbezitters de gelegenheid open te stellen, zich te verzekeren tegen de schade ontstaan door brand. De bedoeling zit daarbij voor, de premie (jaarlijksche vaste bijdrage) zoo laag mogelijk te houden. Dit wordt bereikt doordien geen ondernemingswinst wordt beoogd, door de beheerskosten zoo laag mogelijk te houden en vooral door het stellen van hooge eischen van veiligheid aan de aangeboden bosschen, waardoor de kans op groote schaden zooveel mogelijk wordt beperkt. Hiertoe wordt elk bosch, dat ter verzekering wordt aangeboden, onderhouden door deskundigen, die o.m. beoordeelen of het door verpleging, opgenomen en deskundig beheer voldoende tegen brandgevaar wordt beschermd. Om zich hiervan een goede voorstelling te maken moet men bedenken, dat bijv. in een naaldhoutbosch, waarin veel rugte en veel dood hout voorkomen het brandgevaar aanzienlijk grooter is dan in een bosch, dat in dit opzicht goed verzorgd is.

Het brandgevaar wordt verder belangrijk verminderd door het aanleggen en schoonhouden van voldoende breede wegen en brandsingelen en een goeden bewakingdienst in droge tijden. Voorts is de ligging zoowel van de boschcomplexen onderling als van belendingen van groote beteekenis, terwijl ten slotte de leeftijd en de soort van het hout een groote rol spelen. Al deze factoren zijn van invloed bij het vaststellen van de brandgevaarlijkheid van het aangeboden object. Het spreekt vanzelf, dat dit beoordeeld moet worden door deskundigen en dat het niet aangaat dergelijke eigendommen zoo maar voor de hand weg te verzekeren. Dat het verzekeren van bosch tegen brand bestaansrecht heeft behoeft geen betoog. Immers zoowel in ons land als in andere landen van Europa, om maar niet te spreken van andere werelddelen, gaan jaarlijks groote oppervlakten aan bosch door brand verloren. Niet alleen, dat dit een groot kapitaalverlies beteekent, maar wat gaat niet verloren aan natuurschoon en hoeveel teleurstelling wordt niet veroorzaakt aan de bezitters van het bosch, die dikwijls met groote zorg en liefde hun bezit hebben verpleegd. Dat er dus inderdaad wel reden van bestaan is voor een boschbrandverzekering is duidelijk. Zooals reeds gezegd is het voor degenen, die hun bosch verzekeren echter van het meeste belang, dat naast den waarborg, dat de eventueele schade vergoed zal worden, de premie zoo gering mogelijk zal zijn, hetwelk verkregen kan worden door onderlinge samenwerking.

In ons land bestaat sinds 1894 de gelegenheid op deze wijze zijn boschbezit te verzekeren. Van 1921 af wordt door de Nederlandsche Heide-maatschappij de directie van die onderlinge verzekeringmaatschappij gevoerd en sedert zijn het verzekerd bedrag en de verzekerde oppervlakte belangrijk toegenomen. Dit is verklaarbaar, want de Heidemaatschappij beschikt over een grooten staf van deskundige ambtenaren, die de eischen, welke worden gesteld, uitstekend kunnen beoordeelen. Een belangrijkheid nog bij deze onderlinge maatschappij is, dat niet slechts een opnemng van het bosch bij entréé wordt verlangd, doch ook gedurende den loop van de verzekering worden de verzekerde objecten van tijd tot tijd gecontroleerd om na te gaan of nog steeds aan de gestelde eischen wordt voldaan. Blijkt dit niet het geval te zijn, dan leidt zulks tot roeyement, tenzij alsnog het verzuim wordt hersteld. Dat een lichaam als de Nederlandsche Heide-maatschappij hiervoor haar tusschenkomst kan verleen heeft een dubbel nuttig effect. Niet alleen dat het boschbezit tegen brandschade wordt verzekerd doch tevens wordt een oordeelkundige behandeling en verpleging daarvan bevorderd, iets wat geheel in de lijn van die maatschappij ligt. De genoemde Onderlinge verzekert zoowel particulier boschbezit, als dat van publiek-

rechtelijke en zedelijke lichamen. Bovendien is door verschillende gemeenten, die met staats hulp een deel van hun grondbezit hebben beboscht of wel wier boschbezit uit anderen hoofde onder staattoezicht is gesteld, een afzonderlijke vereeniging opgericht, eveneens op onderlingen grondslag, tot het dragen van het brandrisico. De ambtenaren van het Staatsboschbeheer vervullen daarbij een soortgelijke taak als die van de Heidemaatschappij bij de zoeven beschreven Onderlinge.

De drang van de eigenaars om zich te vrijwaren tegen schade heeft dus geleid tot het dienen van het algemeen belang. Anderzijds komen middelen die dienstbaar zijn gemaakt aan het algemeen belang ten goede aan de verzekering. Zoo is den laatsten tijd een sterk streven merkbaar om brandweren te organiseeren, die uitsluitend tot doel hebben boschbrand te bestrijden, z.g.n. „boschbrandweren". Deze zijn plaatselijk en ook wel voor een bepaalde streek. Van hooger hand wordt dit streven ten zeerste bevorderd, terwijl het weder de ambtenaren van de Nederlandsche Heidemaatschappij en van het Staatsboschbeheer zijn, die bij het oprichten en organiseeren van dergelijke brandweren hulp en voorlichting verleenen. Op dit gebied is reeds veel bereikt en er bestaat gegronde hoop, dat binnen afzienbaren tijd ons land zich zal kunnen verheugen in het bezit van goed ingerichte en goed geleide boschbrandweren. Dit is zonder twijfel een belangrijke factor om het instituut van de boschbrandverzekering tot verderen bloei te brengen.